

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва
Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра геодезії, картографії і кадастру

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для проведення практичних занять з навчальної дисципліни
“Кадастр населених пунктів”
для студентів спеціальності
193 «Геодезія та землеустрій»
денної форми навчання

Умань 2018

Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Кадастр населених пунктів» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / І.О. Удовенко. – Умань, 2018 – 23 с.

Упорядник: І. О. Удовенко к. екон. наук, доцент кафедри геодезії, картографії і кадастру

Рецензенти: В.П. Шлапак, д. с.-г. наук, професор кафедри лісового господарства Уманський національний університет садівництва

Л.В. Смолій, к. екон. наук, доцент кафедри економіки, Уманський національний університет садівництва

Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Кадастр населених пунктів» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» схвалено та рекомендовано науково-методичною комісією факультет лісового і садово-паркового господарства.

© Удовенко І.О., 2018
© УНУС, 2018

ЗМІСТ

Вступ	4
I. Тематика практичних занять	5
II. Методичні рекомендації до виконання практичної частини	6
Практичне заняття № 1:	6
Побудова кадастрового плану земельної ділянки	
Практичне заняття № 2:	8
Розроблення плану обмежень та обтяжень земельної ділянки	
Практичне заняття № 3:	15
Складання планово-картографічних матеріалів при встановленні права земельного сервітуту	
Практичне заняття № 4:	20
Планово-картографічне забезпечення встановлення зон з особливими умовами використання земель	
Практичне заняття № 5:	26
Розроблення плану організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель	
III. Рекомендована література	31

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Кадастр населених пунктів» є отримання майбутніми фахівцями базових теоретичних знань законодавчого забезпечення формування кадастрових карт та планів і набуття ними відповідних практичних навиків при складанні та проектуванні планово-картографічних матеріалів.

У результаті виконання практичних завдань студенти повинні вивчити зміст, структуру та порядок складання планово-картографічних матеріалів, що використовують при управлінні земельними ресурсами, нормативно-правове забезпечення складання та проектування кадастрових карт та планів, а також вимоги та стандарти до планово-картографічних матеріалів, що використовуються у землеустрої. Набути практичні навички щодо розробки кадастрових планів та інших базових картографічних матеріалів на місцевому і регіональному рівні та використовувати картографічний метод при вирішенні різних завдань просторового аналізу території (кадастрове, містобудівне зонування території).

I. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми
1	Побудова кадастрового плану земельної ділянки
2	Розроблення плану обмежень та обтяжень земельної ділянки
3	Складання планово-картографічних матеріалів при встановленні права земельного сервітуту
4	Планово-картографічне забезпечення встановлення зон з особливими умовами використання земель
5	Розроблення плану організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель

II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Т е м а : Побудова кадастрового плану земельної ділянки

В и х і д н і д а н і . Абрис знімання земельної ділянки.

З а в д а н н я . На основі абрису земельної ділянки побудувати кадастровий план земельної ділянки у масштабі 1:500 – 1:2000 (згідно завдання).

Основні поняття

Кадастровий план земельної ділянки – графічне зображення, що відображає місцезнаходження, зовнішні межі земельної ділянки та межі земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельних сервітутів), а також розміщення об'єктів нерухомого майна, природних ресурсів на земельній ділянці.

На кадастровому плані земельної ділянки відображаються:

1. Площа земельної ділянки.
2. Зовнішні межі земельної ділянки (із зазначенням суміжних земельних ділянок, їх власників, користувачів суміжних земельних ділянок державної чи комунальної власності).
3. Координати поворотних точок земельної ділянки.
4. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
5. Кадастровий номер земельної ділянки.
6. Кадастрові номери суміжних земельних ділянок (за наявності).
7. Межі земельних угідь та їх площа.
8. Контури об'єктів нерухомого майна, розташованих на земельній ділянці із зазначенням їх площі.
9. Режимоутворювальні об'єкти.
10. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земельних ділянок, права суборенди, сервітуту.

Таблиці із зазначенням координат усіх поворотних точок меж земельної

ділянки, переліку земельних угідь, їх площ, відомостей про цільове призначення земельної ділянки та розробника документації із землеустрою на земельну ділянку є невід'ємною частиною кадастрового плану земельної ділянки.

Приклад оформлення кадастрового плану земельної ділянки наведено у додатку 1.

У висновках до заняття проаналізувати зміст кадастрового плану земельної ділянки для конкретного цільового призначення.

Рекомендована література: [3, 6, 8, 11, 13, 17].

Практичне заняття № 2

Т е м а : Розроблення плану обмежень та обтяжень земельної ділянки

В и х і д н і д а н і . Абрис знімання земельної ділянки.

З а в д а н н я . На основі абрису земельної ділянки побудувати план обмежень та обтяжень земельної ділянки у масштабі 1:500 – 1:2000 (згідно завдання).

Основні поняття

Зони з особливими умовами використання земель (ЗОУВЗ) встановлюються навколо режимоутворювальних об'єктів, а саме об'єктів природного або штучного походження (водний об'єкт, об'єкт магістральних трубопроводів, енергетичний об'єкт, об'єкт культурної спадщини, військовий об'єкт, інший визначений законом об'єкт), під якими та навколо яких у зв'язку з їхніми природними або набутими властивостями згідно із законом встановлюються обмеження у використанні земель.

До зон з особливими умовами використання земель відносяться:

- охоронна зона (межа червона, заливка жовта);
- водоохоронна зона, прибережна захисна смуга;
- зона санітарної охорони (межа зелена, заливка світло зелена);
- санітарно-захисна зона.

Охоронна зона – це територія ОУВЗ і природокористування, яка

виділяється навколо особливо цінних природних об'єктів, водних об'єктів, об'єктів історичної культурної спадщини, вздовж лінії зв'язку, ЛЕП, магістральних трубопроводів, земель транспорту, навколо об'єктів промисловості для забезпечення належних умов експлуатації і запобігання випадкам можливого ушкодження.

Охоронні зони електричних мереж встановлюються вздовж ЛЕП у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 04 березня 1997 року за № 209 у вигляді земельних ділянок і поверхневого простору, обмежених вертикальними площинами, що виділені по обидві сторони лінії від крайніх проводів на відстані:

2 м – до 1кВ;   20 м – 110 кВ;
10 м – до 20 кВ;   25 м – 150, 220 кВ;
15 м – 35 кВ;   30 м – 330, 400, 500 кВ; 40 м – 750 кВ.

Встановлення охоронних зон вздовж ліній зв'язку регламентує Постанова Кабінету Міністрів України від 29 січня 1996 року за № 135.

На трасах кабельних і повітряних ліній зв'язку і навколо випромінюючих споруд електрозв'язку встановлюються охоронні зони. Для підземних і повітряних ліній зв'язку, для наземних і підземних не обслуговуючих регенераційних (підсилювальних) пунктів кабельних ліній зв'язку – це смуга землі (ділянка землі) вздовж лінії, обмежена паралельними лініями, віддаленими від трас підземних кабелів, від крайніх проводів повітряних ліній або обмежена замкненою лінією, віддаленою від стінок контейнера регенераційного на відстані 2 метрів з кожного боку.

Розміри охоронних зон вздовж об'єктів трубопровідного транспорту встановлюються відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 року за № 1747.

Об'єкти трубопровідного транспорту – це магістральні та промислові трубопроводи, включаючи наземні, надземні і підземні лінійні частини трубопроводів, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання,

що забезпечують безпечну та надійну експлуатацію трубопровідного транспорту.

Охоронна зона об'єктів магістрального трубопровідного транспорту – це земельна ділянка, прилегла до об'єктів магістрального трубопровідного транспорту, обмежена умовними лініями з обох боків трубопроводу паралельно його осі (об'єкту), на якій обмежується провадження господарської діяльності для забезпечення безпечної експлуатації трубопроводів.

На багатониткових лінійних частинах об'єктів магістрального трубопровідного транспорту розміри охоронної зони визначаються від осі крайніх магістральних трубопроводів.

Зона санітарної охорони – це ЗОУВЗ, що прилягає до підземних та відкритих джерел водопостачання, водозбірних і водоочисних споруд, водоводів, об'єктів оздоровчого призначення з метою забезпечення їх санітарно – епідеміологічної надійності.

Встановлення зон санітарної охорони регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. за № 2024.

Зони санітарної охорони водних об'єктів створюються на всіх господарсько-питних водопроводах. Залежно від типу джерела водопостачання (поверхневий, підземний), ступеня його захищеності і ризику мікробного та хімічного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються межі зон та їх окремих поясів.

Зони санітарної охорони поверхневих та підземних водних об'єктів входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму:

- перший пояс (суворого режиму) включає територію розміщення водозабору, майданчика водопровідних споруд і водопідвідного каналу;
- другий і третій пояси (обмежень і спостережень) включають територію, що призначається для охорони джерел водопостачання від

забруднення.

На плані обмежень та обтяжень земельної ділянки відображаються:

1. Площа земельної ділянки.
2. Зовнішні межі земельної ділянки, опис суміжних земель.
3. Ситуаційна схема.
4. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
5. Межі земельних угідь, контури об'єктів нерухомого майна, розташованих на земельній ділянці.
6. Режимоутворювальні об'єкти.
7. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земельних ділянок, права суборенди.
8. Площа обмеження.
9. Експлікація земель.
10. Експлікація встановлених обмежень та обтяжень (може бути додатком).

Експлікація встановлених обмежень та обтяжень для розглянутої земельної ділянки відображено у таблиці 1.

Приклад оформлення плану обмежень та обтяжень земельної ділянки наведено у додатку 2.

Таблиця 1

Експлікація встановлених обмежень та обтяжень

№ п/п	Типи зон обмежень	Ширина, радіус ЗОУВЗ, м	Протяжність, м кількість, шт.	Площа ЗОУВЗ, га	Підстави обмежень та визначення меж зон
1.	Охоронна зона				ЗКУ (ст. 112), Постанова КМУ від 16.11.2002 за №1747, ДБН В.2.5-16-99
1.1	Газопровід	2	7,40	0,0030	Інженерне обладнання споруд, зовнішніх мереж
1.2	Водопровід	2	6,12	0,0024	
1.3	Каналізація	2	4,31	0,0017	
	Всього по групі			0,0070	
	ВСЬОГО У МЕЖАХ ПЛАНУ			0,0070	

Типова експлікація встановлених обмежень та обтяжень може мати вигляд наведений у таблиці 2.

Типова експлікація встановлених обмежень та обтяжень

№ п/п	Типи зон обмежень	Ширина, радіус ЗОУВЗ, м	Протяжність, м кількість, шт.	Площа ЗОУВЗ, м	Підстави обмежень та визначення меж зон
1.	Охоронна зона				ЗКУ (ст. 112),
1.1.	Повітряна лінія електропередач вс. в т.ч. напругою 10кВ КТП	10	3284,30	6,62	Постанова КМУ від 04.03.97 за №209, Постанова КМУ від 29.01.96 за №135, Постанова КМУ від 16.11.2002 за №1747,
1.2.	Газопровід	2	17	1,47	
1.3.	Водопровід	5	6878,9	3,45	
1.4.	Всього	2	8769,8	1,75	
				13,29	
2.	Зона санітарної охорони				ЗКУ (ст. 113),
2.1.	Водонапірна башта	10	6	0,85	Постанова КМУ від 18.12.98 р. №2024
	Всього			0,85	
	ВСЬОГО У МЕЖАХ ПЛАНУ			14,13	

У висновках до заняття вказати особливості побудови та картографування обмежень та обтяжень земельних ділянок.

Рекомендована література: [2, 7, 8, 10, 11, 12, 18].

Практичне заняття № 3

Т е м а : Складання планово-картографічних матеріалів при встановленні права земельного сервітуту

В и х і д н і д а н і . Абрис знімання земельної ділянки.

З а в д а н н я На основі абрису земельної ділянки побудувати кадастровий план земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту у масштабі 1:500 – 1:2000 (згідно завдання) та кадастровий план частини земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту у масштабі 1:500.

Основні поняття

Земельний сервітут – це право обмеженого платного або безоплатного користування чужою земельною ділянкою або її частиною.

Власники або землекористувачі земельних ділянок можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів:

а) право проходу та проїзду на велосипеді;

- б) право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху;
- в) право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій;
- г) право прокладати на свою земельну ділянку водопровід із чужої природної водойми або через чужу земельну ділянку;
- г) право відводу води зі своєї земельної ділянки на сусідню або через сусідню земельну ділянку;
- д) право забору води з природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право проходу до природної водойми;
- е) право поїти свою худобу із природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право прогону худоби до природної водойми;
- є) право прогону худоби по наявному шляху;
- ж) право встановлення будівельних риштувань та складування будівельних матеріалів з метою ремонту будівель та споруд;
- з) інші земельні сервітути.

При встановленні земельного сервітуту розробляється Кадастровий план земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту та Кадастровий план частини земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту.

На кадастровому плані земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту відображаються:

1. Площа земельної ділянки.
2. Зовнішні межі земельної ділянки.
3. Опис суміжних земель.
4. Ситуаційна схема.
5. Кадастровий номер земельної ділянки.
6. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
7. Режимоутворювальні об'єкти.
8. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земельних ділянок.

9. Площа обмеження.

10. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія земельного сервітуту.

11. Площа земельного сервітуту.

12. Експлікація земель.

13. Умовні позначення.

Приклад оформлення кадастрового плану земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту наведено у додатку 3.

На кадастровому плані частини земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту відображаються:

1. Площа земельної ділянки.

2. Зовнішні межі земельної ділянки.

3. Опис суміжних земель.

4. Ситуаційна схема.

5. Масштаб.

6. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.

7. Координати поворотних точок земельної ділянки.

8. Режимоутворювальні об'єкти.

9. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земельних ділянок.

10. Площа обмеження.

11. Експлікація земель.

12. Умовні позначення.

Приклад оформлення кадастрового плану частини земельної ділянки на яку поширюється право земельного сервітуту наведено у додатку 4.

У висновках до роботи навести особливості встановлення різних видів сервітутів.

Рекомендована література: [3, 6, 8, 11, 12, 15, 16].

Практичне заняття № 4

Т е м а : Планово-картографічне забезпечення встановлення зон з особливими умовами використання земель

В и х і д н і д а н і . Фрагмент навчального плану з режимоутворювальним об'єктом.

З а в д а н н я . Скласти план меж зони з особливими умовами використання земель та побудувати план контурів зони з особливими умовами використання земель у масштабі 1:1000 –1:5000.

Основні поняття

Санітарно-захисна зона – це територія, що відокремлює від житлової забудови об'єкти, які є джерелом виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвуку та інших шкідливих випромінювань.

Розміри санітарно-захисних зон встановлюються у залежності від класу шкідливості джерела забруднення згідно Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року за № 173 та відповідно до Державних будівельних норми 360-92*. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.

Водоохоронна зона – це ЗОУВЗ для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх засмічення, замулення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок та інших водних об'єктів.

Розміри водоохоронних зон визначаються за проектами землеустрою. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 8 травня 1996 року за № 486 водоохоронна зона має внутрішню і зовнішню межі. Внутрішня межа водоохоронної зони збігається з мінімальним рівнем води у водному об'єкті.

Вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм з

метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності у межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм вздовж урізу води (у меженний період) шириною (Земельний кодекс України, ст. 60):

а) для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 гектари – 25 метрів;

б) для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари – 50 метрів;

в) для великих річок, водосховищ на них та озер – 100 метрів.

При крутизні схилів більше трьох градусів мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється. Розмір та межі прибережної захисної смуги уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюються за проектами землеустрою, а в межах населених пунктів – з урахуванням містобудівної документації.

При встановленні ЗОУВЗ розробляється план меж ЗОУВЗ, План контурів ЗОУВЗ і План організації та встановлення межі ЗОУВЗ.

На плані меж ЗОУВЗ відображаються:

Площа земельної ділянки.

Зовнішні межі земельної ділянки (із зазначенням суміжних земельних ділянок, їх власників, користувачів суміжних земельних ділянок державної чи комунальної власності).

1. Опис суміжних земель.
2. Координати поворотних точок земельної ділянки.
3. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
4. Умовні позначення, масштаб.
5. Ситуаційна схема.

Приклад оформлення плану меж санітарно-захисної зони кладовища на території Олександрійської сільської ради Рівненського району наведено у

додатку 5.

На плані контурів ЗОУВЗ відображаються:

1. Зовнішні межі земельної ділянки, опис суміжних земель.
2. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
3. Контури земельних угідь.
4. Площа та номер контуру.
5. Умовні позначення.
6. Ситуаційна схема.
7. Поконтурна відомість.

Приклад оформлення плану контурів санітарно-захисної зони кладовища на території Олександрійської сільської ради відображено у додатку 6.

Приклад поконтурної відомості санітарно-захисної зони кладовища наведено у таблиці 3.

У висновках до роботи навести особливості встановлення зони з особливими умовами використання земель навколо певного режимоутворювального об'єкта.

Рекомендована література: [1, 8, 9, 10, 11, 14, 16].

Таблиця 3

Поконтурна відомість

№	Назва землевласника,	Категорія земель	Вид земельного	Площа
1	Присадибні ділянки громадян	землі житлової та громадської забудови	забудовані землі	4,1990
2	Ветеринарний пункт	землі житлової та громадської забудови	землі громадського призначення	0,4030
4	Присадибні ділянки громадян	землі житлової та громадської забудови	забудовані землі	1,6410
5	Міська лікарня	землі житлової та громадської забудови	землі громадського призначення	4,2395
7	Землі загального користування	землі житлової та громадської забудови	забудовані землі (вулиця)	0,3459
10	Сільгоспэнерго	землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	землі промисловості	0,3120
18	ПСП «_____» (паї)	землі сільськогосподарського призначення	сіножаті	1,8608
19	Землі запасу сільської ради	землі сільськогосподарського призначення	пасовища	0,7643
23	Землі сільської ради	землі рекреаційного призначення	зелені насадження загального користування	4,9630
27	ПП фірма «Старатель»	землі житлової та громадської забудови	землі громадського призначення	0,0563
ВСЬОГО У МЕЖАХ ПЛАНУ				53,8619

Практичне заняття № 5

Т е м а : Розроблення плану організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель

Вихідні дані. Фрагмент навчального плану з режимоутворювальним об'єктом.

З а в д а н н я. Скласти план організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель у масштабі 1:1000 – 1:10000.

Основні поняття

План організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель передбачає визначення переліку землевласників та землекористувачів, земельні ділянки яких потрапляють у межу дії обмеження з визначенням їх правового режиму та площі.

Організації санітарно-захисної зони передбачає також і її розпланування та упорядкування. Мінімальна площа озеленення санітарно-захисної зони залежно від ширини зони повинна складати: до 300 м – 60%, від 300 до 1000 м – 50%, понад 1000 м – 40%. З боку сельбищної території необхідно передбачати смугу дерево-чагарникових насаджень шириною не менше 50 м, а при ширині зони до 100 м – не менше 20 м. Територія санітарно- захисної зони не повинна розглядатись як резерв розширення підприємств, сельбищної території та прирівняних до них об'єктів.

У санітарно-захисних зонах не можна допускати розміщення:

- житлових будинків з придомовими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, аварійних селищ;
- дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ загального та спеціального призначення зі стаціонарами наркологічних диспансерів;
- спортивних споруд, садів, парків, садівницьких товариств;
- охоронних зон джерел водопостачання, водозабірних споруд та споруд водопровідної розподільної мережі.

Не допускається використання для вирощування сільськогосподарських культур, пасовищ для худоби земель санітарно-захисної зони підприємств, що забруднюють навколишнє середовище високотоксичними речовинами та речовинами, що мають віддалену дію (солі важких металів, канцерогенні речовини, діоксини, радіоактивні речовини та ін.).

Організація водоохоронної зони та прибережно-захисної смуги дозволяє обґрунтувати оптимальні заходи щодо захисту території від затоплення і підтоплення, руйнування берегів, охорони вод від забруднення і засмічення в ув'язці з архітектурно-планувальними рішеннями щодо забезпечення цільового використання земельних ділянок.

На основі генерального плану забудови (ескізного проекту) проектується заходи з інженерного і біотехнічного водоохоронного впорядкування прибережної захисної смуги, що дає можливість забезпечити рекреаційне і спортивно-оздоровче використання цієї території. При організації території водоохоронної зони визначаються водоохоронні обмеження на режим водогосподарської діяльності у межах земельних ділянок, що потрапляють в цю зону.

Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності, в їх межах забороняється:

- розорювання земель, а також садівництво та городництво;
- зберігання та застосування пестицидів та добрив;
- влаштування літніх таборів для худоби;
- будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних);
- влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників тощо;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватися, якщо при цьому не порушується їх режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарюванням, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг.

На плані організації та встановлення межі зони з особливими умовами використання земель показують:

1. Загальну площу земельної ділянки.
2. Зовнішні межі земельної ділянки.
3. Опис меж.
4. Лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки.
5. Режимоутворювальні об'єкти.
6. Межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у

використанні земельних ділянок.

7. Земельні угіддя та їх площі.
8. Ситуаційна схема.
9. Умовні позначення.
10. Експлікація земель у межах ЗОУВЗ по формі 11-ЗЕМ.

Приклад оформлення плану організації та встановлення межі санітарно-захисної зони кладовища на території Олександрійської сільської ради відображено у додатку 7.

Експлікація земель по формі 11-ЗЕМ у межах санітарно-захисної зони кладовища наведено у таблиці 4.

У висновках до роботи навести особливості використання земель у межах встановленої зони.

Рекомендована література: [1, 3, 4, 5, 14, 16, 17].

V. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій *(у електронному і паперовому носіїві)* по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
2. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.
3. Еталони проведення нормативної грошової оцінки населених пунктів.
4. Друкований роздатковий матеріал для виконання практичних завдань.

Базова література

1. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні : [навчально-методичний посібник] / Ю. Ф. Дехтяренко, М. Г. Лихогруд, Ю. М. Манцевич, Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2007. – 624с.
2. Оцінка об'єктів нерухомості: Навчальний посібник. Пазинич В.І., Свистун Л.А., - К: Центр учбової літератури, 2009. – 434 с.
3. Економіка нерухомості: Навчальний посібник. Асаул А.М., Павлов В.І., Пилипенко І.І., Павліха Н.В., - К: ІВЦ Держкомстату України, 2004 – 350 с.
4. Драпіковський О. Практикум з оцінки міських земель / О. Драпіковський, І. Іванова. – К. : УАДУ, 2000. – 116 с.
5. Туровська Л.В., Кисельов В.Б., Буратевич О.І. Судова експертиза з оцінки землі та землекористування: методичні рекомендації / Туровська Л.В., Кисельов В.Б., Буратевич О.І., - Рівне: ПП ДМ, 2010. – 144 с.
6. Кучер О.О., Горбатович С.М. Викуп і примусове відчуження земельних ділянок: правові та економічні аспекти. – Землевпорядний вісник, 2006.
7. Семененко Б.Г. Пропозиції по типовій програмі підготовки експертів оцінювачів земельних ділянок. Деякі інституціональні аспекти земельних відносин в Україні: стан та напрями вдосконалення /І.К.Бистріков, О.С.Новаторов, Т.С.Ніколаєнко та ін. — К.: НА1 України, РВПС України, — 2002. — 134 с.

8. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Навчальний посібник / Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М.-К.: Профі, 2007. – 624 с.

Допоміжна література

1. Нормативна та експертна грошова оцінка землі: Нормав. – прав. акти, коментар і роз'яснення/ Упоряд.: Під заг. ред.. Головатюка М.С. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В. 2007.-332 с.
2. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів: Монографія. Палеха Ю.М. – К НВЦ «Профі», 2006.-294 с.
3. Оцінка бізнесу та нерухомості. Навчальний посібник Кучеренко В.Р., Квач Я.П., Сементина Н.В., Улибіна В.О. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 200 с.
4. Драпіковський О. І. Оцінка земельних ділянок / О. І. Драпіковський, І. Б. Іванова. – К. : Прінт – Експрес, 2004. – 296 с.

Нормативно-правова література

1. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок / постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2002 р. № 1532 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 42. – С. 144.
2. Методика нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів / постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.1995 р. № 213.
3. Про порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів / наказ Держкомзему, міністерства будівництва, архітектури та житлово – комунального господарства України, Держкомводгоспу, міністерства аграрної політики України, Держкомлісгоспу, УААН від 27.01.2006 № 18/15/21/11.
4. Методика нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) /

постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1278 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 972. – С. 138.

5. Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) / Наказ міністерства аграрної політики України від 22.08.2013 р. № 508 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 72. – С. 314.

6. Земельний кодекс України (в редакції Закону України № 2768-III від 25 жовтня 2001 року). – К.: Видавництво “Право”, 2001.

7. Податковий кодекс України, 02 грудня 2010 р. № 2755-VI.

Інформаційні ресурси:

8. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за напрямом підготовки 193 «Геодезія та землеустрій».

9. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра за напрямом підготовки 193 «Геодезія та землеустрій» .

10. URL: <http://zakon.nau.ua> www.mon.gov.ua/

11. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

12. URL: <http://www.dazru.gov.ua/>

13. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>